

אלון, שדה וריון בהצגתה
איש מושך

אך אמר שרק בן-גוריון רשאי להחליט. ואילו בן-גוריון נפש בטבריה. אלון מיהר לטבריה. הוא לא ידע עדיין כי השגריר האמריקאי, גיימס מקדונאלד, הגיע לשם לפניו, ומסר לבן-גוריון אולי טימטום רשמי של הנשיא הארי טרומן: לחזור מייד לגבול הבינלאומי, אחרת תס' עיל ארצות-הברית סנקציות נגד ישראל. לעומת זאת הבטיחו האמריקאים שאם ייעתר בן-גוריון, ידאגו להפסקת הלוואמה ולחתימת שביתת-נשק. **לשווא ניסה אלון לשכנע את בני גוריון, שהוא מקריב את האינטרס הישראלי למען אינטרס אמריקאי.**

המסוגל לכל. וסמלי הפלמ"ח הפכו סמליו של דור זה. ואז, בסתיו 1948, בא השבר הגרוע, המכונה "פירוק הפלמ"ח".

סח'ו '48: המחול

ב שבתנו, זה לא היה אקט פורמלי, טכני, של פירוק מטה מיוחד שהפך, אולי, מיותר. בעניינו היתה זאת התנקשות מכוונת, חזיתית, בכך שנראה לנו אז חשוב וקרוש.

במישור הצבאי, זה התבטא בהוסעת דרגות מצוהצחות ממתכת, בהפיכת "המפ"קד" ל"קצין", בהקמת חדרייאכול נפרדים לקצינים ובשאר דיברייבוא מן הצבא הבריטי. "המפקד" היה חבר, שקיבל אחריות

הוגה-דיעות, יוצר-ערכים, מעצב תודעה לאומית, חברתית ואישית. הפלמ"ח היה יצירתה האותנטית העיקרית — ואולי היחידה — של דור הצברים. יגאל אלון היה יוצר רן ויצירתו של הפלמ"ח, נציגו הי מובהק ביותר.

קשה לתאר לציבור של היום, שהכיר את יגאל אלון בשנותיו האחרונות, איך נראה יגאל אלון לנה אנשי תש"ח. אילו היו לנו אלילים, היה אליל — אליל יווני. הוא היה שופע נעורים. יפה-תואר. מקסים. התי- גלמות כל התכונות הצבריות החיוביות, נכון, מסתפק במועט, מעשי, טבעי, סביר, פשוט, חבר.

הוא היה מנהיג טיבעי, שרוגי מתו האישיה דרכנה אנשים למאי מן עניון. איש-צוות מצטיין שהיה מוקף באנשים בעלי-איכות. אחרי ניצי מובן שהכרתיו רק מרחוק. אחרי ניצי

הארוף אלון (1949)
הוא היה אציל

נוספת בשל כישרונותיו או התמסרותו, ושעל כן היינו חייבים לו מישמעת, מתוך שיכנוע פנימי ורצון עצמי. "הקצין" היה אדם שנכפה עלינו, אדון, שריד של תקופה פיאודלית, אדם שהוא טוב יותר מאיתנו, בחברה שיש בה מעמד עליון ומעמד תחתון.

סמלים צבאיים אלה חרגו, כמובן, הרבה מעבר לתחום הצבאי. הם ביטאו השקפות עולם שלמות, אף כי רק מעטים מאד הבינו זאת. בוויכוח זה נחתך עתידה של מדינת-ישראל, עתיד החברה הישראלית, עתיד האדם הישראלי. עתיד שכבר הספיק, בינתיים, להפוך עבר והווה.

כדיעבד הכניסו לויכוח זה תוכן מיפי- לגתי. ראשי הפלמ"ח היו קרובים למפ"ם (שכללה אז את אחדות-העבודה), ואילו בן-גוריון היה מנהיג מפא"י. פירוק הפל- מ"ח, כמו שבירת אציל ולח"י, נועד למנוע כביכול את התהוותם של צבאותם מיסלג- תיים, ולהשליט את הממלכתיות. האמנתי תמיד כי טענה זו בטעות יסר- דה. יתכן כי בן-גוריון ראה את הדברים כך, וכי כלל לא הבין את משמעות מעשי. אך צד זה של הפרשה היה שולי.

גם אם גיבוריה לא תפסו את משמעותה, היה בה מאבק על נפש האומה החדשה — המאבק המכי- ריע, ואולי האחרון.

הייתי אז מסוכף, נדהמתי כאשר נוכחתי לדעת כי אנשי הפלמ"ח וראשי החטיבות הקרביות נכנעו לתכתיב הבן-גוריוני. ניר צלתי את החופשה הקצרה הראשונה, מיי- הרתי לתל-אביב, ניסיתי לברר מדוע זה קרה. מצאתי את משה סנה (אז מראשי מפ"ם, לשעבר ראש המפקדה המדינית של ההגנה). חקרתי אותו לפשר הכניעה, הצעתי לו הצעות מסויימות. אך שום מאבק לא נערך.

אחרי המילחמה רדפה אותי פרשה זו. רציני לדעת: מדוע נכנע הפלמ"ח? מדוע קיבל הצבא הלוהם, כל הנוער העברי שהקים את המדינה בדמו, את ה- תכתיב של כמה עסקנים קשישים, שהקימו בעורף מישטר שלא היה לרוחנו? שוהחתי או פעמים רבות על נושא זה

חונותיו בגליל ובמרכז, בא אלינו לדרום כמפקד החוית. הייתי איש גיבעתי. הטיי- בתנו לא השתייכה לפלמ"ח, אך הגבולות ניסשטשו בחוות-המאבק, שהציפה את כל החטיבות הלוהמות. ערכי הפלמ"ח, מינהגי הפלמ"ח, סיגנון הפלמ"ח הפכו נחלת כולנו — פשוט מפני שהם ביטאו בצורה מושלמת את מצב-רוחנו, את ההש- קפות שהתגבשו ביחידותינו באוהליה-סיי- רים וליד המדורות.

לא היינו צבא רגיל. היינו צבא של מייסדי-מדינה, יוצרי ישראלי. לחמנו כדי להגן על הנכסים שיצרנו. היו לנו חלוי- מות, חזון של עתיד, לרוב במערפל, לעיתים שלא-במערפל. הרגשנו שאנו נסי- חפים בגל הגדול של דור חדש, מתרוגן,

אלון חוזר מאוכספורד
גיבור טראגי

אמינה. היא היתה אליבי יותר מאשר סיבה. **כאותה התמודדות התגלתה חולשתו הפנימית הטראגית של דור שלם. יגאל אלון, שהיה לו תפקיד-מפתח באותה פרשה, היה נציגו המושלם.**

'48: בצל האולימפוס

א לון עצמו לא היה מודע לכניעתו זו, אך הוא היה מודע מאד לכניעה אחרת שלו באותה מילחמה, עליה הירבה לדבר במשך שנים.

בימים האחרונים של 1948 ניצח יגאל על מיבצע שכימעט לא ייאמן, לאור סדר הכוחות והנשק של הימים ההם. הוא פרץ אל מעבר לגבול הבינלאומי. בתימרון צבאי קלאסי עקף את כל הצבא המצלי בפיתחת רפיה והתקדם בעורפו מאב-ועגילה לעבר אל-עריש. היו דרושות עוד כמה שעות בלבד כדי להגיע אל הים ולכתר את הצבא הזה. ואז, בשעה 10.30 בליל- סילווסטר, באה פקודה שהדהימה אותו — לעזור ולחזור לגבול הבינלאומי. אלון, מצביא שמיבצעו המפואר ביותר עמד להתחלל בגילל פקודה סוליטית, לא השלים עם הפקודה. הוא טס צפונה, פגש את משה שרת, מחה לפניו על הפקודה. שרת אמר או רמז לו שוהיהגם דעתו,

התמונה האחרונה: אלון והגנרל עדי, ערב מותו
הוא סימל את גורל דורו

בן-גוריון דבק בעיקרון, שהינחה אותו כל חייו, כי ישראל היא מדינה נה מערבית, חזקוה לתמיכת מעצמה מערבית כתנאי מוחלט להכשחת עצם קיומה.

אלון, לעומת זאת, סבר כי השלמת הכיתור תכריח את המלך פארוק לחגום על שלום רשמי עם ישראל, ולא רק על כוחו בגירוש האוכלוסיה הערבית מן ה- שטחים שכבש. שמעתי פעם כמו אוזני אומר, בנאום על כיבוש צפת, עיר-הולדה של אמו: "כאשר תיכננו את המיבצע, לא היתה מטרותנו להפריע לאוכלוסיה ה- ערבית לברוח מן העיר..."

(לכן גם הרגינו אותו כל-כך גילויו של יצחק רבין, שפורטמו לאחרונה באמי- ריקה, שערבני רמלה-לוד גורשו בכוח במהלך המיבצע, שעליו סיפק יגאל אלון.) **אך מעבר למחלוקת הפוליטית עץ פרשת אל-עריש, מאופת התו- צאה: בן-גוריון פקד, אלון נכנע בניגוד להשקפתו, בגלל חושי-אחי- ריות ונאמנות. ויש מי שיכיר**